

C-58/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

1. februar 2021

Forelæggende ret:

Verwaltungsgericht Wien (Østrig)

Afgørelse af:

21. januar 2021

Sagsøger:

FK

Sagsøgt myndighed:

Rechtsanwaltskammer Wien

Hovedsagens genstand

Social sikring – anvendelig lovgivning – advokater – pension – betingelser for tildeling – afkald på at udøve advokatvirksomhed i ind- og udland

Genstand og retsgrundlag for forelæggelsen

Fortolkning af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger samt prøvelse af, om de pensionsbestemmelser, der gælder for advokater i Østrig, er forenelige med EU-retten; artikel 267 TEUF.

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Hvordan skal artikel 13, stk. 2, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger fortolkes, når interessecentret for en persons virksomhed set ud fra et omfangsmæssigt synspunkt befinder sig i en ikkemedlemsstat,

hvor den pågældende også har sin bopæl, og denne person derudover udøver virksomhed i to medlemsstater (Forbundsrepublikken Tyskland og Østrig), idet virksomheden i de to medlemsstater er fordelt således, at langt den overvejende del finder sted i den ene medlemsstat (i det konkrete tilfælde i Forbundsrepublikken Tyskland)?

I tilfælde af, at det følger af fortolkningen, at Østrig er den kompetente medlemsstat, stilles følgende spørgsmål:

- 2) Er bestemmelsen i § 50, stk. 2, nr. 2, litra c), aa), i Rechtsanwaltsordnung (advokatloven) og den herpå baserede bestemmelse i § 26, stk. 1, nr. 8, i vedtægten vedrørende del A fra 2018 forenelig med EU-retten, eller er de i strid med EU-retten samt de ved EU-retten sikrede rettigheder, idet det som betingelse for tildeling af en pension kræves, at der gives afkald på at udøve advokatvirksomhed i ind- og udland [§ 50, stk. 2, litra c), aa)] henholdsvis nogetsteds (§ 26, stk. 1, nr. 8, i vedtægten vedrørende del A fra 2018)?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«): artikel 15, 17, 20 og 21

TEUF: artikel 49 og 56

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger: artikel 2, 3, 11, 13, 50 og 87

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger: artikel 14, 45 og 47.

Anførte nationale bestemmelser

Rechtsanwaltsordnung (advokatloven, »RAO«): §§ 49 og 50

Verordnung der Vertreterversammlung des Österreichischen Rechtsanwaltskammertages über die Versorgungseinrichtungen Teil A der österreichischen Rechtsanwaltskammern (den østrigske advokatsammenslutnings repræsentantskabs bekendtgørelse om de østrigske advokatsammenslutningers pensionsordninger, del A, herefter »vedtægten vedrørende del A fra 2018«): § 26.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Verwaltungsgesicht Wien behandler en klage fra en advokat (herefter »sagsøger«) over en afgørelse fra Rechtsanwaltskammer Wien (advokatsammenslutningen i Wien).
- 2 Sagsøgeren har både polsk og tysk statsborgerskab og virkede – og virker til dels stadig – som advokat i tre stater (Tyskland, Schweiz og Østrig).
- 3 Hans virksomhed var i begyndelsen koncentreret om Tyskland og senere (frem til i dag) om Schweiz. I Østrig virkede han derimod kun i forholdsmæssigt ringe omfang som advokat. Den arbejdstid, han lagde i Østrig, og den omsætning, han opnåede her, oversteg således aldrig 10% af hans samlede arbejdstid henholdsvis samlede omsætning.
- 4 Sagsøgeren har aldrig haft bopæl i Østrig. Hans private interessecentrum lå i perioden 1996-2007 i Tyskland, derefter i Schweiz.
- 5 Sagsøgeren indgav en ansøgning om tildeling af en førtidspension til Rechtsanwaltskammer Wien. I ansøgningen oplyste han, at han ville indstille advokatvirksomheden i Østrig, men ikke opgive sine bestillinger i Tyskland og Schweiz.
- 6 Rechtsanwaltskammer Wien afviste med sin afgørelse sagsøgerens anmodning om tilkendelse af en førtidspension. Dette blev begrundet med, at sagsøgeren fortsat virker som advokat i Tyskland og Schweiz, og at en væsentlig betingelse for tildeling af en førtidspension (se nedenfor, præmis 7) dermed ikke er opfyldt.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 7 Efter Rechtsanwaltskammerens opfattelse kan der kun tildeles førtidspension, hvis retten til at udøve advokatvirksomhed opgives i hele verden. Dette fremgår navnlig af § 26, stk. 1, nr. 8, i vedtægten vedrørende del A fra 2018.
- 8 Efter sagsøgerens opfattelse er dette i strid med EU-retten, navnlig med etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 9 Med det første spørgsmål ønskes det indledningsvis oplyst, hvilken ret der finder anvendelse. Det er nemlig tvivlsomt, om østrigsk ret overhovedet finder anvendelse.
- 10 Den lovgivning, der finder anvendelse, knytter i det væsentlige an til stedet for den primære erhvervsvirksomhed.

- 11 For personer, der normalt udøver selvstændig virksomhed i to eller tre medlemsstater, fastsættes i artikel 13, stk. 2, i forordning nr. 883/2004 de kriterier, ud fra hvilke det skal afgøres, hvilke lovbestemmelser der finder anvendelse. Ifølge disse bestemmelser er en person, der er omfattet af artikel 13, stk. 2, omfattet af enten lovgivningen i bopælsmedlemsstaten eller, såfremt han ikke udøver en væsentlig del af sin virksomhed i denne medlemsstat, lovgivningen i den medlemsstat, hvor interessecentret for hans virksomhed befinder sig.
- 12 Sagsøgeren har sin primære bopæl i Schweiz, hvor han også omfangsmæssigt udøver den væsentligste del af sin virksomhed. Derudover virker han også i to andre medlemsstater (Tyskland og Østrig) med en omfangsmæssigt væsentlig mindre del, idet den overvejende del af denne virksomhed ligger i Tyskland.
- 13 Spørgsmålet er, hvordan artikel 13, stk. 2, litra b), i forordning nr. 883/2004 skal forstås i et tilfælde som det foreliggende, hvor en person både med hensyn til interessecentret for sin virksomhed og med hensyn til bopælen befinder sig uden for en medlemsstat, og en ordret fortolkning af denne bestemmelse ville have til følge, at ingen medlemsstats lovgivning ville finde anvendelse. Hvis en fortolkning af artikel 13, stk. 2, litra b), i forordning nr. 883/2004 alligevel fører til, at en medlemsstats lovgivning finder anvendelse, er det uklart, hvilken lovgivning (altså hvilken medlemsstats lovgivning) der finder anvendelse, når den berørte person udøver sin virksomhed i flere medlemsstater i forskelligt omfang.
- 14 Såfremt østrigsk ret finder anvendelse, ønskes det med det andet spørgsmål oplyst, om advokatlovens § 50, stk. 2, nr. 2, litra c), aa), hvorefter det er en betingelse for pensionskravet, »at der gives afkald på at udøve advokatvirksomhed i ind- og udland«, og den herpå baserede bestemmelse i § 26, stk. 1, nr. 8, i vedtægten vedrørende del A fra 2018, hvorefter det er en betingelse for pensionsretten, »at der gives afkald på at udøve advokatvirksomhed nogetsteds«, er forenelige med EU-retten.
- 15 Disse bestemmelser kan nemlig navnlig være i strid med etableringsfriheden som omhandlet i artikel 49 TEUF, da der i det foreliggende tilfælde for det første er en grænseoverskridende relation, og de omtvistede østrigske bestemmelser for det andet hindrer advokater i at etablere sig.
- 16 En tilsidesættelse af ejendomsretten som omhandlet i chartrets artikel 17 kommer også i betragtning. Den EU-retlige ejendoms garanti beskytter nemlig også formueretlige interesser i forbindelse med lovbestemte sociale ydelser, herunder navnlig pensionsydelse. Begrænsninger af den grundlæggende ret til ejendom skal have et lovgrundlag og skal være begrundet i Unionens mål, som tjener samfundets interesse, og være egnede til at nå målet samt være forholdsmæssige. Det er tvivlsomt, om alle disse betingelser er opfyldt.
- 17 Desuden kan den østrigske bestemmelse være i strid med den frie udveksling af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 56 TEUF, retten i henhold til chartrets

artikel 15 til at arbejde og udøve et frit valgt erhverv samt det EU-retlige forbud mod diskrimination.

ARBEJDS
DOKUMENT